

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет Педагогіки, психології та мистецтва
Кафедра Психології та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

« _____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1.1.7. Менеджмент організацій

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 053 Психологія
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: Психологія бізнесу та управління
(назва)

Форма навчання: Денна, Заочна
(денна, заочна,)

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Менеджмент організацій** розроблена
(назва навчальної дисципліни)
на основі освітньо-професійної програми **Психологія бізнесу та управління**,
(назва ОПП)
навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня **другого**
(магістерського) за спеціальністю **053 Психологія**
(шифр і назва спеціальності)

Розробники: **Панченко Оксана Петрівна, кандидат економічних наук**
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
Психології та соціальної роботи

Протокол від «_____» _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни ***Основи підприємницької діяльності*** для студентів спеціальності **053 Психологія** за **другим (магістерським)** рівнем вищої освіти. – ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. – 28 с.

© Панченко О.П., 2023 рік
© ЦДУ імені В. Винниченка,
2023 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність: <u>053 Психологія</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120	Освітня програма: <u>Психологія бізнесу та управління</u> (шифр і назва)	Семестр	
		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	Лекції	
		26 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		68 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
Залік	Залік		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Менеджмент організації» є: формування у студентів уявлення про ефективну організацію, фактори її внутрішнього та зовнішнього середовища, життєвий цикл організації, типи організаційних структур та їх особливості, специфіку управління підсистемами організації та оцінювання ефективності діяльності організацій.

Завдання навчальної дисципліни Менеджмент організацій є формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань в управлінні підсистемами організації на всіх стадіях її життєвого циклу у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем.

Після вивчення дисципліни «Менеджмент організацій» студенти повинні

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

загальні	фахові
ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	СК 6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах СК 7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК 12. Здатність здійснювати аудит і оцінювання управлінської діяльності, надавати психологічну експертизу щодо кризових ситуацій.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПР1 Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно- комунікаційних технологій

ПР 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8 Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації

ПР 14. Володіти навичками та вміннями запобігати й вирішувати виробничі конфлікти, розробляти та проводити комунікативні тренінги, тренінги командо-утворення, бізнес-тренінги, професійно-особистісного зростання

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організації

Підходи до визначення організації як універсальної категорії. Організація як процес. Організація як явище. Основні ознаки соціальних організацій. Загальні властивості організації. Принципи функціонування організацій. Система законів організації.

Зовнішнє і внутрішнє середовище організації. Внутрішнє середовище організаційної системи та його складові (структура, цілі, завдання, технологія, персонал, організаційна культура). Зовнішнє середовище організації та його основні чинники. Чинники прямої дії (мікросередовище організації). Чинники непрямой дії (макросередовище організації). Характеристики зовнішнього середовища організації.

Класифікація організацій. Формальні і неформальні організації. Громадські і господарські організації.

Визначення менеджменту організації. Основні функції управління. Специфічні функції менеджменту організацій. Рівні керівництва. Менеджери та їхня роль в організації. Ролі, які виконує сучасний керівник організації. Принципи управління організацією. Управлінські рішення та методи їх прийняття (раціональний, інтуїтивний, адміністративний). Етапи процесу прийняття рішень. Стили управління.

Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності

Структура організації та принципи її побудови. Структурний підхід до організації. Горизонтальний поділ праці. Вертикальний поділ праці. Функціональна департаменталізація. Територіальна департаменталізація. Виробнича департаменталізація. Проектна департаменталізація. Формальна та неформальна організаційна структура. Централізація і децентралізація в організаційному управлінні.

Особливості застосування лінійних організаційних структур. Функціональні організаційні структури: переваги та недоліки. Лінійно-функціональні організаційні структури. Лінійно-штабна структура. Дивізійна структура управління: переваги, недоліки і сфера застосування. Продуктова структура. Територіальна структурізація. Організаційна структура, орієнтована на споживача. Оргструктура на базі стратегічних одиниць бізнесу (СОБ).

Особливості органічних організаційних структур. Проектно-цільова структура: переваги, недоліки і сфера застосування. Матрична організаційна структура. Мережеві організаційні структури. Внутрішні мережі. Стабільні мережі. Динамічні мережі. Множинні організаційні структури (холдинги, конгломерати).

Тема 3. Організаційне проектування

Організаційне проектування: сутність, цілі та принципи. Універсальні погляди на проект організації. Бюрократична (механістична) модель організації та її основні ознаки. Органічна модель організації: характеристика та умови застосування.

Етапи організаційного проектування. Методи організаційного проектування (метод аналогій, експертний метод, метод структуризації цілей, метод організаційного моделювання).

Основні чинники впливу на організаційне проектування: стан зовнішнього середовища, технології діяльності в організації, стратегічний вибір керівництва організації щодо її цілей, поведінка працівників, розмір).

Коригування організаційних структур. Причини коригування організаційних структур: незадовільне функціонування підприємства, перевантаження вищого керівництва, відсутність орієнтації на перспективу, розбіжності з організаційних питань, зростання масштабу діяльності, об'єднання господарюючих суб'єктів, зміна технології управління, зовнішня економічна обстановка.

Оцінка ефективності організаційних проектів.

4. Еволюція підприємства

Концепція життєвого циклу розвитку систем. Основні фази: концептуальна, оцінювання, виробництва, операційна, вивільнення.

Модель конкурентних сил (за М. Портером). Конкурентний статус підприємства.

Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства. Система визначення рівня потенціалу підприємства.

Зміни як об'єктивний процес розвитку організації. Значення змін у діяльності організації. Еволюційні погляди на процеси змін у діяльності організацій.

Життєвий цикл діяльності організації та стадії виникнення змін. Необхідність управління процесами змін. Використання системного підходу в управлінні в умовах змін.

Менеджмент на основних етапах життєвого циклу підприємства: головні цілі, основні завдання, особливості внутрішньо-організаційних процесів, кризи: стилю керівництва, автономії, контролю, «раціональної» бюрократії, невизначеності.

5. Організація управління підприємством

Нормативно-правова регламентація та порядок заснування підприємства; етапи: початковий, підготовчий, реєстраційний, організаційний. Підстави організації управління на підприємстві, процедури та особливості розробки засновницької документації. Статут, установчий договір: основні положення. Формування органів управління, процес організації управління на підприємстві. Методологія проектування системи управління. Особливості різновидів структур управління.

Внутрішньогосподарські підрозділи та управління ними. Регламентування відносин внутрігосподарських підрозділів і органу управління підприємством.

Організація стимулювання у внутрішньогосподарських підрозділах. Організаційна культура. Типи організаційних культур.

Управлінські процедури. Основний закон управління. Принципи ефективного менеджменту. Елементи управління. Системні правила управління.

6. Управлінські моделі

Модель управління як системоутворювальний комплекс методів, набір форм впливу, принципів. Компоненти управлінської моделі: цільові установки менеджменту, характер впливу зовнішнього оточення, варіація результативності, органи управління та внутрішній потенціал організації.

Цільові управлінські моделі: самовиживання організації, якісного або кількісного росту організації; виведення організації у лідери; управління за цілями; управління за «слабкими сигналами».

Економічні моделі управління: максимізації темпів самозростання функціонального капіталу; виводу організації з кризового стану; виводу з безприбуткового стану. Моделі забезпечення конкурентоздатності організації: фірми-лідера; «переслідування»; «рівноправ'я».

Поведінкові моделі управління: влади та реалізації владних повноважень.

Адміністративні управлінські моделі: жорстка директивна; ліберальне адміністрування; внутрішньо-організаційне підприємництво; співучасті; м'яке адміністрування; самоврядування. Комбінація управлінських моделей.

7. Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств

Тенденції розвитку різноманітних підприємств та їх об'єднань. Особливості організації і функціонування підприємств різних форм власності й господарювання.

Мотиви господарського об'єднання підприємств. Управління асоціацією. Управління корпорацією. Управління концерном. Управління консорціумом. Управління холдинговою компанією. Управління іншими видами об'єднання підприємств.

8. Системи функціонального менеджменту

Взаємозв'язок між менеджментом та маркетинговою діяльністю. Основи маркетингового менеджменту. Управління матеріально-технічною підсистемою. Управління маркетинговою діяльністю. Маркетингові служби підприємств та організація їх діяльності.

Управління фінансово-економічною підсистемою: оборотом, запасами, основними фондами, поточними витратами, доходами та прибутками.

Основи фінансового менеджменту. Фінансові основи формування майна, управління обіговими активами, формування власних та залучення позикових фінансових ресурсів, організація фінансового планування на підприємстві аграрної галузі.

Інвестиційний менеджмент. Класифікація інвесторів, їх права та обов'язки. Інвестиційні ризики. Інвестиційна стратегія та інвестиційна політика аграрного підприємства. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Бізнес-план як метод інвестиційної діяльності.

9. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами

Сутність і характеристики колективу. Вплив колективу на поведінку працівників. Типи колективів. Формування і розвиток трудового колективу в

організації. Фактори впливу на ефективність роботи колективу. Робота менеджера з неформальними групами.

Природа конфлікту в організації. Причини конфліктів. Структура організаційного конфлікту. Наслідки конфліктів в організації. Види виробничих конфліктів. Технологія управління конфліктами: правила управління конфліктами, методи і стилі розв'язання конфліктів.

10. Основи антикризового управління. Управління ризикозахисністю підприємства

Кризові явища як фаза життєвого циклу організації. Особливості кризових ситуацій. Зміст періодів, що призводять організацію до кризи. Причини виникнення кризових явищ.

Сутність, основні ознаки, джерела виникнення кризових ситуацій. Типологія: нормальна ситуація і відхилення, сприятливі можливості, несподіваний успіх. Умови використання. Симптоми кризи. Етапи розвитку кризової ситуації в управлінні підприємством. Система заходів щодо управління підприємством у кризовій ситуації. Конструктивні та деструктивні кризи в управлінні.

Модель діагностики кризових ситуацій та банкрутства. Життєвий цикл кризової ситуації. Модель управління підприємством у кризі; тактика: захисна, наступальна. Моделі антикризового управління. Оперативні та стратегічні заходи виходу із кризового стану. Класична модель оздоровлення.

Превентивні заходи запобігання кризових явищ. Використання методу зміни для оздоровлення організації. Оздоровчий менеджмент для організації, що виходить із кризи. Склад організаційних заходів щодо управління змінами. Основні компоненти, які необхідно виконати для виходу із кризи. Технологія оздоровчого менеджменту. Формування оздоровчих фінансів.

Умови виникнення ризикової ситуації. Суб'єкт та об'єкт ризику. Поняття ділового ризику, його особливості у сучасних умовах. Зовнішні та внутрішні фактори ризику. Класифікація факторів ризику за аспектами прояву. Види ризику.

Аналіз та оцінювання ризику. Методи кількісного оцінювання ризику. Етапи аналізу. Специфічність вибору альтернатив в умовах ризику.

Концепція управління ризиком. Інструментарій впливу на ризик. Модель поведінки системи управління в ситуації ризику. Критерії ризикозахисності.

11. Діагностика управління організацією

Діагностика управління підприємством як визначення чинників, що обумовлюють виникнення проблем. Діагностика сильних і слабких внутрішніх сторін діяльності підприємства. Види та етапи діагностики.

Процес діагностики. Методи проведення діагностичних досліджень. Показники діагностичного дослідження. Самодіагностика як інструментарій підвищення якості управління підприємством. Управлінське консультування як вид діяльності.

12. Управління ефективністю підприємства

Оцінка ефективності роботи функціональних підрозділів апарату управління. Оцінка ефективності заходів щодо вдосконалення управління.

Поняття продуктивності на підприємстві. Співвідношення результатів діяльності та витрат. Система показників загальних процесів управління ефективністю.

Критерій результативності та розвитку організаційної системи. Пріоритетність продуктивності. Взаємозв'язок факторів: розмір підприємства, цілі та функції, технологічні процеси, стадії розвитку, ступінь адаптованості.

Методи оцінки продуктивності: метод номінальної групи, метод Дельфі, багатокритеріальний метод, багатofакторний метод. Інтеграція методів.

Контроль результативності: основні підходи. Класифікація контролю та інтенсифікація розвитку підприємства, таксономія методів.

Мотивація і результативність. Методи активізації. Особливості колективної результативності та продуктивності.

Цільові програми управління продуктивністю та розвитком підприємства: проектування, розробка, реалізація, регулювання. Стадії генеральної стратегії. Сфери обмеження розвитку підприємства.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		о	л	п	лаб.	інд.		СРС	о	л	п	лаб.	інд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій	10	2	2	-		6	10	2					8
Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності	10	2	2	-		6	10	2					8
Тема 3. Організаційне проектування	10	2	2	-		6	10						10
Тема 4. Еволюція підприємства	10	2	2	-		6	10						10
Тема 5. Організація управління підприємством	10	2	2	-		6	10		2				8
Тема 6. Управлінські моделі	10	2	2	-		6	10						10
Тема 7. Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств	10	2	2	-		6	10	2					8
Тема 8. Системи функціонального менеджменту	10	2	2	-		6	10						10
Тема 9. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами	10	2	2	-		6	10		2				8
Тема 10. Основи антикризового управління. Управління ризикозахищеністю підприємства	10	4	4	-		2	10		2				8
Тема 11. Діагностика управління організацією	10	2	2	-		6	10						10
Тема 12. Управління ефективністю підприємства	10	2	2			6	10						10
Усього годин	120	26	26	-		68	120	6	6				108

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій. План 1. Основні підходи до визначення організації як універсальної категорії. 2. Класифікація організацій . 3. Основні функції менеджменту організації. 4. Принципи управління організацією.	2
2	Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності План 1. Структура організації та принципи її побудови. 2. Особливості застосування лінійних організаційних структур. 3. Особливості органічних організаційних структур.	2
3	Тема 3. Організаційне проектування План 1. Організаційне проектування. 2. Етапи та методи організаційного проектування. 3. Коригування організаційних структур	2
4	Тема 4. Еволюція підприємства План 1. Концепція життєвого циклу розвитку систем. 2. Моделі розвитку підприємства. 3. Життєвий цикл діяльності організації та стадії виникнення змін	2
5	Тема 5. Організація управління підприємством План 1. Нормативно-правова регламентація та порядок заснування підприємства. 2. Внутрішньогосподарські підрозділи та управління ними. 3. Управлінські процедури. Основний закон управління.	2
6	Тема 6. Управлінські моделі План 1. Модель управління та її компоненти. 2. Цільові управлінські моделі. 3. Економічні моделі управління. 4. Поведінкові моделі управління.	2
7	Тема 7. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм. Управління об'єднаннями підприємств План 1. Тенденції розвитку підприємств. 2. Мотиви господарського об'єднання підприємств.	2
8	Тема 8. Системи функціонального менеджменту План 1. Основи маркетингового менеджменту. 2. Основи фінансового менеджменту. 3. Інвестиційний менеджмент.	2

9	Тема 9. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами План 1. Сутність і характеристики колективу. Типи колективів. 2. Природа та причини конфлікту в організації. 3. Технологія управління конфліктами	2
10	Тема 10. Основи антикризового управління. Управління ризикозахисністю підприємства <i>Тема лекції 10. Основи антикризового управління</i> План 1. Кризові явища як фаза життєвого циклу організації. 2. Сутність, основні ознаки, джерела виникнення кризових ситуацій. 3. Модель діагностики кризових ситуацій та банкрутства	4
11	<i>Тема лекції 11. Ризикозахисність підприємства</i> План 1. Умови виникнення ризикової ситуації. Діловий ризик.. 2. Аналіз та оцінювання ризику. 3. Концепція управління ризиком..	2
12	Тема 11. Діагностика управління організацією План 1. Діагностика управління підприємством. 2. Методи проведення діагностичних досліджень.	2
13	Тема 12. Управління ефективністю підприємства План 1. Оцінка ефективності роботи функціональних підрозділів апарату управління. 2. Поняття продуктивності на підприємстві. 3. Методи оцінки продуктивності. 4. Мотивація і результативність	2
	Разом	26

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій. План 5. Основні підходи до визначення організації як універсальної категорії. 6. Класифікація організацій . 7. Основні функції менеджменту організації. 8. Принципи управління організацією.	2
2	Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності План 4. Структура організації та принципи її побудови. 5. Особливості застосування лінійних організаційних структур. 6. Особливості органічних організаційних структур.	2
3	Тема 7. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм. Управління об'єднаннями підприємств	2

	План 3. Тенденції розвитку підприємств. 4. Мотиви господарського об'єднання підприємств.	
	Разом	6

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій	2
2	Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності	2
3	Тема 3. Організаційне проектування	2
4	Тема 4. Еволюція підприємства	2
5	Тема 5. Організація управління підприємством	2
6	Тема 6. Управлінські моделі	2
7	Тема 7. Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств	2
8	Тема 8. Системи функціонального менеджменту	2
9	Тема 9. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами	2
10	Тема 10. Основи антикризового управління.	4
		2
11	Управління ризикозахищеністю підприємства	2
12	Тема 11. Діагностика управління організацією	2
13	Тема 12. Управління ефективністю підприємства	2
	Разом	26

1.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 5. Організація управління підприємством	2
2	Тема 9. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами	2
3	Тема 10. Основи антикризового управління. Управління ризикозахищеністю підприємства	2
	Разом	6

4.3. Теми лабораторних занять

4.3.1 денна форма навчання

(не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.3.2 заочна форма навчання

(не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій Зовнішнє і внутрішнє середовище організації. Внутрішнє середовище організаційної системи та його складові (структура, цілі, завдання, технологія, персонал, організаційна культура). Зовнішнє середовище організації та його основні чинники. Чинники прямої дії (мікросередовище організації). Чинники непрямой дії (макросередовище організації). Характеристики зовнішнього середовища організації. Менеджери та їхня роль в організації.	6
2	Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності Продуктова структура. Територіальна структуризація. Організаційна структура, орієнтована на споживача. Оргструктура на базі стратегічних одиниць бізнесу (СОБ). Мережеві організаційні структури. Внутрішні мережі. Стабільні мережі. Динамічні мережі. Множинні організаційні структури (холдинги, конгломерати).	6
3	Тема 3. Організаційне проектування Основні чинники впливу на організаційне проектування: стан зовнішнього середовища, технології діяльності в організації, стратегічний вибір керівництва організації щодо її цілей, поведінка працівників, розмір). Оцінка ефективності організаційних проектів.	6
4	Тема 4. Еволюція підприємства Зміни як об'єктивний процес розвитку організації. Значення змін у діяльності організації. Еволюційні погляди на процеси змін у діяльності організацій.	6

	Менеджмент на основних етапах життєвого циклу підприємства: головні цілі, основні завдання, особливості внутрішньо-організаційних процесів, кризи: стилю керівництва, автономії, контролю, "раціональної" бюрократії, невизначеності.	
5	Тема 5. Організація управління підприємством Статут, установчий договір: основні положення. Формування органів управління, процес організації управління на підприємстві. Методологія проектування системи управління. Особливості різновидів структур управління. Принципи ефективного менеджменту. Елементи управління. Системні правила управління	6
6	Тема 6. Управлінські моделі Моделі забезпечення конкурентоздатності організації: фірми-лідера; «переслідування»; «рівноправ'я». Адміністративні управлінські моделі: жорстка директивна; ліберальне адміністрування; внутрішньо-організаційне підприємництво; співучасті; м'яке адміністрування; самоврядування. Комбінація управлінських моделей.	6
7	Тема 7. Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств Особливості організації і функціонування підприємств різних форм власності й господарювання.	6
8	Тема 8. Системи функціонального менеджменту Взаємозв'язок між менеджментом та маркетинговою діяльністю. Управління фінансово-економічною підсистемою: оборотом, запасами, основними фондами, поточними витратами, доходами та прибутками. Бізнес-план як метод інвестиційної діяльності.	6
9	Тема 9. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами Формування і розвиток трудового колективу в організації. Фактори впливу на ефективність роботи колективу. Робота менеджера з неформальними групами. Наслідки конфліктів в організації.	6
10	Тема 10. Основи антикризового управління. Управління ризикозахищеністю підприємства Зміст періодів, що призводять організацію до кризи. Причини виникнення кризових явищ. Система заходів щодо управління підприємством у кризовій ситуації. Конструктивні та деструктивні кризи в управлінні. Основні компоненти, які необхідно виконати для виходу із кризи. Технологія оздоровчого менеджменту. Формування оздоровчих фінансів.	2
11	Тема 11. Діагностика управління організацією Самодіагностика як інструментарій підвищення якості управління підприємством. Управлінське консультування як вид діяльності.	6
12	Тема 12. Управління ефективністю підприємства Контроль результативності: основні підходи. Класифікація контролю та інтенсифікація розвитку підприємства, таксономія методів. Цільові програми управління продуктивністю та розвитком підприємства: проектування, розробка, реалізація, регулювання. Стадії генеральної стратегії. Сфери обмеження розвитку підприємства.	6
	Разом	68

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Організація як об'єкт управління. Основні поняття менеджменту організацій</p> <p>Зовнішнє і внутрішнє середовище організації. Внутрішнє середовище організаційної системи та його складові (структура, цілі, завдання, технологія, персонал, організаційна культура). Зовнішнє середовище організації та його основні чинники. Чинники прямої дії (мікросередовище організації). Чинники непрямой дії (макросередовище організації). Характеристики зовнішнього середовища організації. Менеджери та їхня роль в організації.</p>	8
2	<p>Тема 2. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності</p> <p>Продуктова структура. Територіальна структуризація. Організаційна структура, орієнтована на споживача. Оргструктура на базі стратегічних одиниць бізнесу (СОБ). Мережеві організаційні структури. Внутрішні мережі. Стабільні мережі. Динамічні мережі. Множинні організаційні структури (холдинги, конгломерати).</p>	8
3	<p>Тема 3. Організаційне проектування</p> <p>Організаційне проектування: сутність, цілі та принципи. Універсальні погляди на проект організації. Бюрократична (механістична) модель організації та її основні ознаки. Органічна модель організації: характеристика та умови застосування. Етапи організаційного проектування. Методи організаційного проектування (метод аналогій, експертний метод, метод структуризації цілей, метод організаційного моделювання). Основні чинники впливу на організаційне проектування: стан зовнішнього середовища, технології діяльності в організації, стратегічний вибір керівництва організації щодо її цілей, поведінка працівників, розмір). Коригування організаційних структур. Причини коригування організаційних структур: незадовільне функціонування підприємства, перевантаження вищого керівництва, відсутність орієнтації на перспективу, розбіжності з організаційних питань, зростання масштабу діяльності, об'єднання господарюючих суб'єктів, зміна технології управління, зовнішня економічна обстановка. Оцінка ефективності організаційних проектів.</p>	10
4	<p>Тема 4. Еволюція підприємства</p> <p>Концепція життєвого циклу розвитку систем. Основні фази: концептуальна, оцінювання, виробництва, операційна, вивільнення. Модель конкурентних сил (за М. Портером). Конкурентний статус підприємства. Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства. Система визначення рівня потенціалу підприємства. Зміни як об'єктивний процес розвитку організації. Значення змін у діяльності організації. Еволюційні погляди на процеси змін у діяльності організації. Життєвий цикл діяльності організації та стадії виникнення змін. Необхідність управління процесами змін. Використання системного підходу в управлінні в умовах змін. Менеджмент на основних етапах життєвого циклу підприємства: головні цілі, основні завдання, особливості внутрішньоорганізаційних процесів, кризи:</p>	10

	стилю керівництва, автономії, контролю, "раціональної" бюрократії, невизначеності.	
5	<p>Тема 5. Організація управління підприємством</p> <p>Нормативно-правова регламентація та порядок заснування підприємства; етапи: початковий, підготовчий, реєстраційний, організаційний. Підстави організації управління на підприємстві, процедури та особливості розробки засновницької документації. Статут, установчий договір: основні положення. Формування органів управління, процес організації управління на підприємстві. Методологія проектування системи управління. Особливості різновидів структур управління. Внутрішньогосподарські підрозділи та управління ними. Регламентування відносин внутрігосподарських підрозділів і органу управління підприємством. Організація стимулювання у внутрішньогосподарських підрозділах. Організаційна культура. Типи організаційних культур. Управлінські процедури. Основний закон управління. Принципи ефективного менеджменту. Елементи управління. Системні правила управління.</p>	8
6	<p>Тема 6. Управлінські моделі</p> <p>Модель управління як системоутворювальний комплекс методів, набір форм впливу, принципів. Компоненти управлінської моделі: цільові установки менеджменту, характер впливу зовнішнього оточення, варіація результативності, органи управління та внутрішній потенціал організації. Цільові управлінські моделі: самовиживання організації, якісного або кількісного росту організації; виведення організації у лідери; управління за цілями; управління за "слабкими сигналами". Економічні моделі управління: максимізації темпів самозростання функціонального капіталу; виводу організації з кризового стану; виводу з безприбуткового стану. Моделі забезпечення конкурентоздатності організації: фірми-лідера; "переслідування"; "рівноправ'я". Поведінкові моделі управління: влади та реалізації владних повноважень. Адміністративні управлінські моделі: жорстка директивна; ліберальне адміністрування; внутрішньоорганізаційне підприємництво; співучасті; м'яке адміністрування; самоврядування. Комбінація управлінських моделей.</p>	10
7	<p>Тема 7. Управління підприємствами різних організаційно – правових форм. Управління об'єднаннями підприємств</p> <p>Особливості організації і функціонування підприємств різних форм власності й господарювання.</p>	8
8	<p>Тема 8. Системи функціонального менеджменту</p> <p>Взаємозв'язок між менеджментом та маркетинговою діяльністю. Основи маркетингового менеджменту. Управління матеріально-технічною підсистемою. Управління маркетинговою діяльністю. Маркетингові служби підприємств та організація їх діяльності. Управління фінансово-економічною підсистемою: оборотом, запасами, основними фондами, поточними витратами, доходами та прибутками. Основи фінансового менеджменту. Фінансові основи формування майна, управління обіговими активами, формування власних та залучення позикових фінансових ресурсів, організація фінансового планування на підприємстві аграрної галузі. Інвестиційний менеджмент. Класифікація інвесторів, їх права та обов'язки. Інвестиційні ризики. Інвестиційна стратегія та інвестиційна політика аграрного підприємства. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Бізнес-план як метод інвестиційної діяльності.</p>	10

9	<p>Тема 9. Управління колективами. Управління організаційними конфліктами</p> <p>Сутність і характеристики колективу. Вплив колективу на поведінку працівників. Типи колективів. Формування і розвиток трудового колективу в організації. Фактори впливу на ефективність роботи колективу. Робота менеджера з неформальними групами. Природа конфлікту в організації. Причини конфліктів. Структура організаційного конфлікту. Наслідки конфліктів в організації. Види виробничих конфліктів. Технологія управління конфліктами: правила управління конфліктами, методи і стилі розв'язання конфліктів</p>	8
10	<p>Тема 10. Основи антикризового управління. Управління ризикозахищеністю підприємства</p> <p>Кризові явища як фаза життєвого циклу організації. Особливості кризових ситуацій. Зміст періодів, що призводять організацію до кризи. Причини виникнення кризових явищ. Сутність, основні ознаки, джерела виникнення кризових ситуацій. Типологія: нормальна ситуація і відхилення, сприятливі можливості, несподіваний успіх. Умови використання. Симптоми кризи. Етапи розвитку кризової ситуації в управлінні підприємством. Система заходів щодо управління підприємством у кризовій ситуації. Конструктивні та деструктивні кризи в управлінні. Модель діагностики кризових ситуацій та банкрутства. Життєвий цикл кризової ситуації. Модель управління підприємством у кризі; тактика: захисна, наступальна. Моделі антикризового управління. Оперативні та стратегічні заходи виходу із кризового стану. Класична модель оздоровлення. Превентивні заходи запобігання кризових явищ. Використання методу зміни для оздоровлення організації. Оздоровчий менеджмент для організації, що виходить із кризи. Склад організаційних заходів щодо управління змінами. Основні компоненти, які необхідно виконати для виходу із кризи. Технологія оздоровчого менеджменту. Формування оздоровчих фінансів. Умови виникнення ризикової ситуації. Суб'єкт та об'єкт ризику. Поняття ділового ризику, його особливості у сучасних умовах. Зовнішні та внутрішні фактори ризику. Класифікація факторів ризику за аспектами прояву. Види ризику.</p> <p>Концепція управління ризиком. Інструментарій впливу на ризик. Модель поведінки системи управління в ситуації ризику. Критерії ризикозахищеності.</p>	8
11	<p>Тема 11. Діагностика управління організацією</p> <p>Діагностика управління підприємством як визначення чинників, що обумовлюють виникнення проблем. Діагностика сильних і слабких внутрішніх сторін діяльності підприємства. Види та етапи діагностики. Процес діагностики. Методи проведення діагностичних досліджень. Показники діагностичного дослідження. Самодіагностика як інструментарій підвищення якості управління підприємством. Управлінське консультування як вид діяльності.</p>	10
12	<p>Тема 12. Управління ефективністю підприємства</p> <p>Оцінка ефективності роботи функціональних підрозділів апарату управління. Оцінка ефективності заходів щодо вдосконалення управління. Поняття продуктивності на підприємстві. Співвідношення результатів діяльності та витрат. Система показників загальних процесів управління ефективністю. Критерій результативності та розвитку організаційної системи. Пріоритетність продуктивності. Взаємозв'язок факторів: розмір підприємства, цілі та функції,</p>	10

технологічні процеси, стадії розвитку, ступінь адаптованості. Методи оцінки продуктивності: метод номінальної групи, метод Дельфі, багатокритеріальний метод, багатофакторний метод. Інтеграція методів. Контроль результативності: основні підходи. Класифікація контролю та інтенсифікація розвитку підприємства, таксономія методів. Мотивація і результативність. Методи активізації. Особливості колективної результативності та продуктивності. Цільові програми управління продуктивністю та розвитком підприємства: проектування, розробка, реалізація, регулювання. Стадії генеральної стратегії. Сфери обмеження розвитку підприємства	
	Разом
	108

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Виконати реферативні роботи на теми:

1. Менеджмент як необхідний компонент успіху організації.
2. Еволюція пріоритетів у розвитку менеджменту.
3. Організація маркетингового управління діяльністю організації.
4. Організація управління з використання інформаційних технологій.
5. Удосконалення маркетингу послуг на підприємстві.
6. Підвищення ефективності управління економічним розвитком підприємства.
7. Організаційно-економічний механізм функціонування організації (на прикладі промислового підприємства).
8. Стратегічне управління в системі менеджменту організації.
9. Стратегічний аналіз становища підприємства.
10. Формування сучасних підходів до визначення стратегічного управління.
11. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організації та формування місії.
12. Формування інноваційної та інвестиційної стратегій підприємства.
13. Аналіз конкурентного становища організації.
14. Організаційне проектування: методи та чинники, що впливають на вибір типу організаційної структури управління.
15. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень в організації.
16. Організація робочого часу та робочого місця менеджера на основі використання інформаційних технологій.
17. Виробнича інфраструктура підприємства, її значення та складові.
18. Управління матеріальними ресурсами та виробничими запасами.
19. Розвиток соціально-психологічних методів управління виробництвом в умовах становлення ринкових відносин.
20. Управління конкурентоспроможністю продукції (робіт, послуг).
21. Державне регулювання діяльності організацій в Україні.
22. Управління організаційними комунікаціями (на прикладі окремого підприємства).
23. Управління мотивацією персоналу.
24. Управління організаційними конфліктами.

25. Влада і вплив у діяльності менеджера.
26. Управління організаційною культурою.
27. Методичні підходи до визначення ефективності управління в організації.
28. Якість продукції: поняття, значення і фактори забезпечення якості.
29. Основні вимоги до якостей сучасного менеджера.
30. Функції та методи менеджера.

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни Менеджмент організацій передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проектний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація);
 - практичні методи (практичні завдання).

- 2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод проблемного викладу матеріалу;
 - моделювання життєвих ситуацій;
 - мозковий штурм;
 - метод опори на життєвий досвід;
 - навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- студентські презентації та виступи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю* є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань практичного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Самостійна робота здобувачів передбачає цілеспрямований пошук ефективних способів вивчення дисципліни «Менеджмент організацій», свідоме ставлення та послідовність в роботі, вміння використовувати наявну літературу і нормативну базу, планувати власну роботу. Самостійна робота передбачає виконання письмових завдань до кожної теми в окремому зошиті, які перевіряються викладачем.

Проміжний контроль з дисципліни «Менеджмент організацій» у відповідності до навчальної програми передбачає проведення контрольної роботи. Для написання контрольної роботи здобувачів надається не більше 30 хвилин. Кількість варіантів контрольних робіт становить не менше 4.

При виконанні контрольних робіт оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачів після опанування блоку тем.

Підсумковий контроль знань здобувачів з дисципліни «Менеджмент організацій» проводиться за результатами рейтингової оцінки за увесь період вивчення даної дисципліни та у формі **заліку**.

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів)

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- Повнота розкриття питання;
- Логіка викладання, культура мови;

- Емоційність та переконаність;
- Використання основної та додаткової літератури;
- Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- Повнота розкриття питання;
- Правильність розв'язання задач;
- Цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- Акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань практичного (семінарського) заняття – 5 бали.

Критерії оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних

	<p>завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.</p>
--	--

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Сутність і властивості організації як об'єкта управління.
2. Організаційно-правові форми підприємств в Україні.
3. Типи і особливості діяльності господарських товариств.
4. Типи об'єднань підприємств та їх характеристика.
5. Системний підхід до управління організацією. 6. Характеристика факторів зовнішнього середовища організації.
7. Внутрішнє середовище організації.
8. Загальна структура організації.
9. Сутність, роль і порядок проектування організаційної структури управління.
10. Елементи проектування організаційної структури управління.
11. Типи і особливості бюрократичних структур управління.
12. Типи і особливості адаптивних структур управління.
13. Сутність, склад і типи виробничої структури організації.
14. Організація управління виробничою інфраструктурою підприємства.
15. Принципи управління організацією.
16. Методи управління організацією.
17. Концепція управління за цілями.
18. Система менеджменту організації.
19. Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту.
20. Функції фінансового менеджменту.
21. Показники фінансового стану організації.
22. Система управління персоналом організації.
23. Формування і розвиток персоналу організації.
24. Оцінювання і атестація персоналу.
25. Сутність, роль і зміст операційного менеджменту.
26. Сутність, роль і завдання інноваційного менеджменту організації.
27. Організація інноваційного процесу на підприємстві.
28. Сутність, роль і зміст управління маркетингом в організації.
29. Планування в системі управління маркетингом.
30. Організація маркетингової діяльності на підприємстві.
31. Контроль маркетингової діяльності організації.
32. Планування розвитку діяльності організації.
33. Класифікація цілей в організації. «Дерево» цілей.
34. Зміст і особливості процесу прийняття організаційних рішень.
35. Методи прийняття управлінських рішень.

36. Мотиваційний менеджмент у системі організації.
37. Методи мотиваційного менеджменту.
38. Управління колективами на різних стадіях розвитку організації.
39. Модель організаційного конфлікту.
40. Процес управління організаційними конфліктами.
41. Сутність, роль та складові організаційної культури.
42. Технологія формування організаційної культури.
43. Модель сучасного менеджера організації.
44. Сутність, роль і складові конкурентоспроможності організації.
45. Управління продуктивністю в організації.
46. Підходи до оцінки ефективності менеджменту організацій.
47. Показники ефективності діяльності організації.
48. Проблеми менеджменту організацій в Україні.
49. Послідовність здійснення основних заходів щодо заснування підприємства.
50. Розробка установчих документів, статуту, установчого договору.
51. Державна підтримка діяльності підприємств (організацій).
52. Основні підсистеми підприємства: виробнича, технологічна, технічна, просторова, інформаційна, соціальна (кадрова), управлінська, фінансово-економічна. Загальна характеристика.
53. Поясніть основні підходи до раціоналізації процесу проектування організації. Які чинники впливають на результати проектування?
54. Принципи департаментизації у сучасних організаціях адаптивного типу.
55. Які закономірності та особливості внутрішніх складових організації треба враховувати, проектуючи робочі місця та службові приміщення?
56. У чому полягають наслідки відносного перебільшення та зменшення масштабу керованості?
57. Наведіть приклади централізації та децентралізації влади та повноважень в організації.
58. Лінійні та штабні повноваження.
59. Ієрархія менеджменту у сучасних умовах господарювання.
60. Горизонтальний розподіл праці та координація діяльності в організації.
61. Методологічні основи обґрунтування множинних цілей діяльності підприємства.
62. Організація керівництва організацією.
63. Вимоги до формування системи цілей.
64. Соціальні проблеми управління організаціями.
65. Методи управління сучасними організаціями.
66. Технологія прийняття управлінських рішень.
67. Кризові явища як фаза життєвого циклу організації.
68. Зміст періодів, що призводять організацію до кризи.
69. Причини виникнення кризових явищ.
70. Сутність, основні ознаки, джерела виникнення кризових ситуацій.
71. Етапи розвитку кризової ситуації в управлінні підприємством.
72. Система заходів щодо управління підприємством у кризовій ситуації.
73. Модель діагностики кризових ситуацій та банкрутства.

74. Превентивні заходи запобігання кризових явищ.
75. Умови виникнення ризикової ситуації. Суб'єкт та об'єкт ризику.
76. Класифікація факторів ризику за аспектами прояву.
77. Види ризику.
78. Аналіз та оцінювання ризику.
79. Концепція управління ризиком.
80. Діагностика управління підприємством.
81. Оцінка ефективності роботи функціональних підрозділів апарату управління.
82. Критерій результативності та розвитку організаційної системи.
83. Методи оцінки продуктивності
84. Контроль результативності.
85. Мотивація і результативність.
86. Цільові програми управління продуктивністю та розвитком підприємства.
87. Сфери обмеження розвитку підприємства.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	Контрольна робота	ІНДЗ	
5	10	5	5	5	10	5	10	5	10	5	10	10	5	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Аналітичний документ як інструмент підготовки управлінських рішень: навч.-метод. матеріали / І.В. Рейтерович, С.В. Ситник; уклад. В.М. Гаврилюк. Київ: НАДУ, 2013. 56 с.
2. Бондар-Підгурська О. В., Глебова А. О. Ділове адміністрування (корпоративне управління) : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2015.– 448с.

3. Виноградський М.П., Виноградська А.М., Шкапова О.М. Менеджмент в організації. Київ: Кондор, 2004. 598 с.
4. Гуторова О. О. Менеджмент організації: навч. посіб. Харків: Харк. нац. аграр. ун-т., 2017. 267 с.
5. Довгань Л. Є., Малик І. П., Мохонько Г. А., Шкробот М.В. Менеджмент організацій: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.
6. Ігнатєва І. А., Паливода О. М., Янковой Р. В. Менеджмент організацій (малого та середнього бізнесу): підручник. К. : КНУТД, 2014. 360 с.
7. Косач І. А. Ділове адміністрування: менеджмент організацій та управління змінами. Навчальний посібник / І. А. Косач, Л. С. Ладонько, І. В. Калінько. Київ: Кондор- Видавництво, 2014. 217 с.
8. Маркіна І. А. Менеджмент організації: навч. посіб. Київ: ТОВ «Вид-во «ЦУЛ». 2013. 248 с.
9. Марушак С. М. Оцінка та управління підприємницькими ризиками : навч. посіб. / С. М. Марушак, Г. В. Єфімова, О. В. Пащенко. Херсон : Олдіплюс, 2014 296 с.
10. Менеджмент : навч. посіб. / Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Поканевич, та ін.; за заг. редакція Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2015. 550 с.
11. Менеджмент організацій: навч. посібник / В.І. Гуменник, Ю.С. Копчак, О.С. Кондур. Київ: Знання, 2012.– 503 с.
12. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. ред. Л.І. Федулової.- К.:Либидь, 2004. 448с.
13. Основи менеджменту : підручник / за ред. А. А. Мазаракі, І. В. Чумаченко. Харків : Фоліо, 2014. 846 с.
14. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент: підручник. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.
15. Осовська Г. В. Менеджмент організацій : підручник / Г. В. Осовська, Л. Ц. Масловська, О. А. Осовський. Київ: Кондор-Видавництво, 2014. 366 с.
16. Основи ризик-менеджменту та антикризового управління. Загальна характеристика факторів антикризового управління: навч.-метод. матеріали / М.М. Білинська, С.М. Коник, М.М. Газізов. Київ: НАДУ, 2013. 72 с.
17. Хміль Ф.І. Практикум з менеджменту організацій. Львів: „Магнолія плюс”, 2005. 333 с

Допоміжна

1. Основи менеджменту : навч.-метод. посіб. / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, В. С. Верлока; За ред. М. В. Афанасьєва. Харків, 2003. 484 с.
2. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій Київ: КНЕК, 2001. 580 с.
3. Немцов В.Д., Менеджмент організацій: навч. посібник. Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф. – Київ: ТОВ „УВПК „Екс об”, 2002. - 392 с
4. Сладкевич В.П., Чернявський А.Д. Сучасний менеджмент організацій: навч. посібник. Київ: МАУП, 2007. – 488 с.
5. Балабанова Л. В. Управління персоналом : Підруч. / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
6. Варналій З. С. Основи підприємництва. Навч. посіб. / З. С. Варналій, – К.: Знання-Прес, 2006. – 352 с.

7. Виноградська А. М. Основи підприємництва. Навч. посіб. / А. М. Виноградська, – К.: Кондор, 2008. – 544 с.
8. Дратвер Б. Л., Пасічник Н. О. Основи підприємницької діяльності. Навч. посіб. / Б. Л. Дратвер, Н. О. Пасічник – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2003. – 187 с.
9. Климко О. Ковалко А. Власна справа: Навч.-метод. посіб. К.: Юніверс, 2018. 108 с.
10. Козловський В. О. Основи підприємництва. Практикум. / В. О. Козловський, – Вінниця: ВДТУ, 2002. – 158 с.
11. Козловський В. О. Основи підприємництва. Курс лекцій. Ч. 1, 2 / В. О. Козловський – Вінниця: ВНТУ, 2005. – 196 с.
12. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залога З. Державне регулювання економіки / За ред. І. Р. Михасюка. К.: Аті-ка; Ельга-Н, 2017. 592 с.
13. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 560 с.
14. Покропивний С. Ф., Колот В. М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посіб. К.: Вид-во КНЕУ, 2017. 352 с.
15. Розвиток підприємництва в Україні / П. Гайдуцький та ін. К.: Нора-Друк, 2015. 248 с.
16. Сідельникова Л. П. Оподаткування суб'єктів підприємництва : Навч. посіб. / Л. П. Сідельникова, Т. В. Чижова, Я. В. Якуша. – К. : Видавництво Ліра-К, 2013. – 424 с.
17. Сизенко В. О. Сучасне підприємництво. Навч. посіб. / В.О. Сизенко. – К.: Знання-Прес, 2008. – 440 с.
18. Скриль В. В. Мета та особливості створення підприємств з іноземними інвестиціями / В. В. Скриль, А. В. Шикіло // Ефективна економіка. Електронне фахове видання. – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=t&z=3649>.
19. Тягунова Н. М., Юрко І. В. Основи підприємництва. / Н. М. Тягунова, І. В. Юрко– К.: НМЦ «Укоопосвіта», 2002. – 162 с.
20. Яненкова І. Г. Законодавче забезпечення діяльності підприємств. / І. Г. Яненкова // Наукові праці. Економіка. – 2012. – Вип. 177. Т. 189. – С. 81 – 86.

Інформаційні ресурси

(перелік інформаційних ресурсів)

1. www.kmu.gov.ua – Кабінет міністрів України
2. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України
3. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет України із статистики
4. www.management.com.ua – Інтернет-портал для управлінців
5. www.strategy.com.ua – журнал «Стратегии»
6. www.management.web-standart.net – журнал «Управление компанией»
7. www.12manage.com – Інтернет-портал з проблем менеджменту
8. www.companion.ua – журнал «Компаньон»
9. www.delovoy.com.ua – бізнес-видання «Деловой журнал»
10. www.expert.ua – український щотижневик «Експерт»
11. www.liga.net – українська мережа ділової інформації
12. Інтернет портал для управлінців. – [Електронний ресурс] – Режим доступу

до ресурсу: <http://www.management.com.ua/>.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.

3. Формат бланка – А4 (210×297 мм).